

TEN GELEIDE BIJ RJ-BUNDEL EDITIE 2013

Algemeen

Voor u ligt de nieuwe editie van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen. Editie 2013 is van toepassing voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014. Voor ontwerp-Richtlijnen die in deze jaareditie definitief zijn geworden, geldt eveneens de ingangsdatum 1 januari 2014, tenzij anders is aangegeven. Eerdere toepassing wordt aanbevolen, tenzij in de Richtlijn anders is vermeld (zie ook Richtlijn 100 Inleiding, alinea 206).

Leeswijzer

In de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt onderscheid gemaakt tussen (vet gedrukte) stellige uitspraken en aanbevelingen. Dit houdt in dat aan de in vetgedrukte tekst weergegeven stellige uitspraken een extra gewicht is toe te kennen.

Ter verduidelijking van het onderscheid tussen ontwerp-Richtlijnen en (definitieve) Richtlijnen zijn de nummers van alinea's met de status van ontwerp-Richtlijn herkenbaar aan de opmaak in diapositief (wit tegen zwarte achtergrond).

Een verticale streep is in de kantlijn toegevoegd bij de alinea's die ten opzichte van de jaareditie 2012 zijn gewijzigd. Dit betreft ook wijzigingen in de definitieve Richtlijn ten opzichte van de middels een RJ-Uiting uitgebrachte ontwerp-Richtlijn. Indien hoofdstukken of paragrafen met de status van ontwerp-Richtlijn in de vorige editie zijn omgezet in definitieve Richtlijnen, is tevens een verticale streep gezet, ongeacht of de tekst in de Richtlijn afwijkt van die in de ontwerp-Richtlijn. Indien geen verticale streep is geplaatst, betreft het geen nieuwe en/of gewijzigde alinea.

De wetteksten opgenomen in deze bundel zijn gebaseerd op de stand van zaken per 1 juli 2013.

Wijzigingen in editie 2013

In dit Ten geleide worden de wijzigingen toegelicht die in deze editie zijn doorgevoerd. Deze toelichting is gestructureerd naar vier soorten wijzigingen. Alvorens in te gaan op de toelichting op de wijzigingen volgt nu eerst een korte toelichting op de algemene achtergrond van de vier soorten wijzigingen:

A. Verwerking RJ-Uitingen in deze bundel

RJ-Uitingen zijn wijzigingen in de Richtlijnen, welke na publicatie in de eerstvolgende jaareditie van de Richtlijnen zijn opgenomen. De RJ-Uitingen worden gepubliceerd op de RJ website. Na opname in de bundel hebbende RJ-Uitingen geen zelfstandige betekenis meer.

Het uitbrengen van een RJ-Uiting is bedoeld ter verduidelijking of interpretatie van bestaande Richtlijnen dan wel voor wijzigingen daarvan. De RJ beoogt hiermee adequaat te kunnen reageren op vragen vanuit het maatschappelijk verkeer.

In deze bundel zijn alle RJ-Uitingen verwerkt, met inachtneming van eventueel binnengekomen commentaar. Dit Ten geleide geeft een korte uitleg van de inhoud van de betreffende RJ-Uiting en de wijze van verwerking in deze jaareditie.

B. Ontwerp-Richtlijnen die zijn omgezet in Richtlijnen

Een wijziging of nieuw onderwerp in een Richtlijn kan eerst als ontwerp-Richtlijn worden gepubliceerd. In principe worden deze ontwerp-Richtlijnen in de eerstvolgende bundel omgezet in Richtlijnen. Daarbij wordt eventueel binnengekomen commentaar meegenomen bij de verwerking. Alle binnengekomen commentaren zijn besproken maar hebben, alles overwegende, niet altijd geleid tot een ander oordeel.

Er is in dit Ten geleide een overzicht opgenomen van de in Richtlijnen omgezette ontwerp-Richtlijnen. Daarbij is toegelicht of de ontwerp-Richtlijn gewijzigd dan wel ongewijzigd definitief is geworden. Indien de ontwerp-Richtlijn gewijzigd definitief is geworden, is toegelicht wat de eventuele wijziging ten opzichte van de gepubliceerde ontwerp-Richtlijn betreft.

De in deze jaareditie in Richtlijnen omgezette ontwerp-Richtlijnen zijn van toepassing voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014.

C. Overige aanpassingen

In dit Ten geleide zijn de overige aanpassingen kort toegelicht.

D. Nieuwe ontwerp-Richtlijnen

Naast de ontwerp-Richtlijnen die zijn omgezet in definitieve Richtlijnen, zoals eerder toegelicht bij punt B, zijn er in deze editie tevens nieuwe ontwerp-Richtlijnen opgenomen. In dit Ten geleide worden deze nieuwe ontwerp-Richtlijnen kort toegelicht.

A. Verwerking RJ-Uitingen in deze bundel

RJ Uiting 2013-1: 'Crisisheffing'

Begin 2013 is RJ-Uiting 2013-1 gepubliceerd waarmee de eerdere RJ-Uiting 2012-5 definitief is gemaakt met inachtneming van het ontvangen commentaar. RJ-Uiting 2012-5 en 2013-1 waren een gevolg van de in 2012 inwerking getreden 'Wet uitwerking fiscale maatregelen Begrotingsakkoord 2013' waarmee een aantal belastingwetten met ingang van 1 januari 2013 zijn aangepast. Eén van de aanpassingen hield in dat werkgevers in 2013 een eenmalige crisisheffing moeten betalen van 16% over het loon uit tegenwoordige dienstbetrekking dat zij in 2012 aan een medewerker hebben betaald, voor zover dat loon hoger was dan € 150.000. De RJ-Uiting verduidelijkte dat het bedrag van de crisisheffing dat in het boekjaar ten laste van de rechtspersoon is gekomen en betrekking heeft op huidige en voormalige bestuurders en commissarissen, afzonderlijk vermeld dient te worden voor de gezamenlijke bestuurders en

voor de gezamenlijke commissarissen. Althans, indien vermelding krachtens artikel 2:383 lid 1 of 383c BW dient plaats te vinden. Oorspronkelijk werd verwacht dat dit een eenmalige crisisheffing zou zijn. Ten tijde van het afronden van deze editie 2013 bestond echter nog onduidelijkheid over de intrekking of verlenging van deze crisisheffing, zodat dit is opgenomen in alinea RJ 271.605b.

RJ-Uiting 2013-2 en 2013-6: 'Verwerken van kortingen op pensioenaanspraken c.q. pensioenrechten'

Door middel van RJ-Uiting 2013-2 welke bij RJ-Uiting 2013-6 definitief is gemaakt heeft de RJ aangegeven dat kortingen op pensioenaanspraken c.q. pensioenrechten moeten worden verwerkt in de voorziening per balansdatum voor zover een korting onvermijdelijk is. Dit is gebaseerd op bestaande wet- en regelgeving en de Richtlijnen, met name hoofdstuk 160 Gebeurtenissen na balansdatum die nadere informatie geven op de feitelijke situatie per balansdatum. In alinea 610.251a is verduidelijkt op welke wijze de kortingsmaatregelen moeten worden verwerkt en toegelicht in de jaarrekening. Hierbij is het uitgangspunt dat ultimo verslagjaar een dekkingstekort bestaat, waarop naar aanleiding van het herstelplan door het bestuur van het pensioenfonds moet worden geacteerd.

RJ-Uiting 2013-3 en 2013-7: 'Wet Bestuur en Toezicht'

Begin 2013 is RJ-Uiting 2013-3 uitgebracht als gevolg van een wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de regels over het bestuur en toezicht in naamloze en besloten vennootschappen. Middels RJ-Uiting 2013-7 is de voorgestelde alinea 400.108a, met inachtneming van ontvangen commentaar, definitief gemaakt. Alinea 400.108a is toegevoegd omdat in het jaarverslag een vermelding is vereist indien de zetels in de raad van bestuur of raad van commissarissen, voor zover deze zijn verdeeld over natuurlijke personen, niet evenwichtig zijn verdeeld over vrouwen en mannen als bedoeld in art. 2:166 en 2:176 BW. Deze bepaling geldt voor een NV of BV die voldoet aan de criteria van groot zoals bedoeld in art. 2:397 lid 1 BW.

RJ-Uiting 2013-5: 'ontwerp-Richtlijn 620 Coöperaties (aangepast 2013)'

Begin 2013 zijn door middel van RJ-Uiting 2013-5, welke in het voorjaar van 2013 definitief is geworden, de alinea's 620.204 en 620.204a verduidelijkt ten aanzien van de classificatie als eigen vermogen of vreemd vermogen van participaties met en zonder een terugbetalingsverbod.

RJ-Uiting 2013-8: 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector'

In verband met de op 1 januari 2013 inwerking getreden 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector' (WNT) is RJ-Uiting 2013-8 gepubliceerd. De WNT stelt eisen aan de toelichting in de jaarrekening van rechtspersonen en instellingen in de publieke en semipublieke sector over de bezoldiging van zogenoemde topfunctionarissen en overige functionarissen. In de hoofdstukken 271 Personeelsbeloningen, 645 Toegelaten instellingen volkshuisvesting, 655 Zorginstellingen en 660 Onderwijsinstellingen zijn alinea's opgenomen over de noodzakelijke toelichtingsvereisten op grond van de WNT. Voor de hoofdstukken 640 Organisaties-zonder-winststreven en 650 Fondsenwervende instellingen geldt dat de toelichtingsvereisten op grond van de WNT worden opgenomen indien en voor zover de WNT van toepassing is op desbetreffende rechtspersoon of instelling. Ter gelegenheid van de op grond van de WNT benodigde wijzigingen, zijn tevens de teksten over de in de toelichting op te nemen informatie over de bezoldiging van bestuurders en toezichthouders geüniformeerd.

RJ-Uiting 2013-9: 'Aangepaste Handreiking voor de toepassing van IAS 19R in de Nederlandse pensioensituatie'

In mei 2013 is RJ-Uiting 2013-9 'Aangepaste Handreiking voor de toepassing van IAS 19R in de Nederlandse pensioensituatie' gepubliceerd. De RJ heeft besloten tot deze aanpassing naar aanleiding van verdere discussie in de praktijk over de waardering van pensioenverplichtingen onder IAS 19R en de door IASB gepubliceerde Exposure Draft Defined Benefit Plans: Employee contributions (ED/2013/4) als vervolg op discussies in het IFRS Interpretations Committee (voorheen IFRIC) over de toerekening van werknemersbijdragen. De aanpassingen hebben alleen betrekking op het onderdeel 'Waardering van DB-regelingen' en in het bijzonder op de in IAS 19R opgenomen bepalingen ten aanzien van risicodeling ('risksharing') en gezamenlijke financiering ('shared funding'). De Handreiking is opgenomen in hoofdstuk 921.

RJ-Uiting 2013-10: 'Wet Bestuur en Toezicht: vermelding bezoldiging bestuurders'

In juli 2013 is RJ-Uiting 2013-10 uitgebracht als gevolg van een wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de regels over het bestuur en toezicht in naamloze en besloten vennootschappen. Op grond hiervan is het met ingang van 1 januari 2013 mogelijk dat statutair wordt bepaald dat de bestuurstaken bij een NV of BV zijn verdeeld over één of meer uitvoerende en één of meer niet-uitvoerende bestuurders. Dit wordt het monistische bestuursmodel ('one-tier-board') genoemd. In deze wet is niets specifiek geregeld over vermelding in de jaarrekening van de bezoldiging van de leden van de one-tier-board. In alinea 271.605a wordt aangegeven dat de totaal van de bezoldiging van deze bestuurders dient te worden gesplitst in die aan uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders, tenzij deze opgave herleid kan worden tot een enkele natuurlijke persoon (uitvoerend dan wel niet-uitvoerend bestuurder).

B. Ontwerp-Richtlijnen die zijn omgezet in Richtlijnen

Richtlijn 270 De winst- en verliesrekening

De alinea's 105a tot en met 105d van hoofdstuk 270 zijn ongewijzigd definitief geworden. Hiermee is verduidelijkt dat bedragen die de rechtspersoon voor eigen rekening ontvangt als opbrengsten dienen te worden verwerkt. Bedragen die de rechtspersoon voor derden ontvangt worden niet als opbrengsten verwerkt.

Richtlijn 390 Overige in de toelichting op te nemen informatie

Paragraaf 3 Vermelding accountants honoraria van hoofdstuk 390 is ongewijzigd definitief geworden.

Richtlijn 610 Pensioenfondsen

In hoofdstuk 610 Pensioenfondsen zijn de alinea's 314 en 503 ongewijzigd definitief geworden.

C. Overige aanpassingen

Richtlijn 212 Materiële vaste activa

In hoofdstuk 212 is een tegenstrijdigheid tussen alinea 447 en voorbeeld F opgeheven. De wijziging heeft geen inhoudelijke gevolgen.

Richtlijn 290 Financiële instrumenten

Hoofdstuk 290 wordt momenteel nog bediscussieerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De beoogde wijzigingen in hoofdstuk 290 zullen op de komende vergadering(en) van de RJ worden vastgesteld. Naar verwachting zal in het najaar van 2013 een RJ-Uiting worden gepubliceerd.

Richtlijn 400 Jaarverslag

In de alinea's 400.110a en 111 zijn enkele geringe aanpassingen doorgevoerd. Dit betreft slechts een tussenstap omdat hoofdstuk 400 momenteel nader wordt bediscussieerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De afronding van deze discussie wordt in de loop van 2013 verwacht.

Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven

De teksten in hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven zijn op een aantal punten verduidelijkt. Ook is de structuur van hoofdstuk 640 aangepast en zijn doublures ten opzichte van de overige hoofdstukken van de Richtlijnen verwijderd. Tot slot zijn de definities vanuit hoofdstuk 640 verplaatst naar hoofdstuk 940 Definities.

Redactionele aanpassingen

Er zijn diverse redactionele aanpassingen doorgevoerd, zo is de term 'algemene vergadering van aandeelhouders' vervangen door 'algemene vergadering'. Tevens is in hoofdstuk 930 de toelichting van de Raad voor de Jaarverslaggeving aangepast.

D. Nieuwe ontwerp-Richtlijnen

Richtlijn 170 Discontinuïteit en ernstige onzekerheid over continuïteit

In de ontwerp-alinea's 204 tot en met 207 zijn voorstellen gedaan voor de grondslagen van een jaarrekening uitgaande van liquidatie van het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon. Bij definitief worden van de ontwerp-alinea's zullen deze de bestaande alinea's 203 tot en met 205 vervangen. Tevens wordt door middel van ontwerp-alinea's 102a en 202 voorgesteld te verduidelijken dat rechtspersonen die zijn opgericht of worden voortgezet voor bepaalde tijd, niet per se de jaarrekening uitgaande van liquidatie opstellen.

Richtlijn 213 Vastgoedbeleggingen

In de praktijk bestaat onduidelijkheid over de wijze van bepalen van de herwaarderingsreserve bij vastgoedbeleggingen die tegen actuele waarde worden gewaardeerd. In overeenstemming met hoofdstuk 212 Materiële vaste activa wordt in ontwerp-alinea 213.504 voorgesteld een aanbeveling op te nemen om de herwaarderingsreserve te bepalen op basis van het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (kostprijs) inclusief de cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen zoals deze zou zijn bepaald indien deze vastgoedbeleggingen tegen kostprijs zouden zijn gewaardeerd. Voorgesteld wordt het ook aanvaardbaar te achten om de boekwaarde in dit kader op basis van de initiële verkrijgings- of vervaardigingsprijs te bepalen zonder rekening te houden met de cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen. Dit omdat de wettelijke bepalingen niet eenduidig zijn en omdat deze boekwaarde complex te bepalen kan zijn. Ongeacht deze keuze behoeft in de winst- en verliesrekening geen afschrijving te worden verwerkt conform de ongewijzigde bepaling in alinea 213.503.

Voorgesteld wordt in ontwerp-alinea 213.902 dat indien als gevolg van ontwerp-alinea 213.504 de herwaarderingsreserve op een andere wijze wordt bepaald het toegestaan is om, in afwijking van hoofdstuk 140 Stelselwijzigingen, deze wijziging prospectief toe te passen.

Richtlijn 214 Financiële vaste activa en Richtlijn 216 Fusies en overnames

In de praktijk bestaat onduidelijkheid over de wijze waarop een omgekeerde overname in de enkelvoudige jaarrekening van de in juridisch opzicht verkrijgende partij verwerkt kan worden. In de nieuwe ontwerp-alinea's 214.342 en 216.109 is verduidelijkt dat hiervoor twee verwerkingswijzen mogelijk zijn.

Richtlijn 214 Financiële vaste activa en Richtlijn 217 Consolidatie

Onder andere naar aanleiding van aanpassingen van de internationale standaarden over de geconsolideerde jaarrekening wordt in de ontwerp-alinea's 214.303 en 217.203 een verduidelijking voorgesteld van de beoordeling of potentiële stemrechten resulteren in invloed van betekenis of feitelijk beleidsbepalende invloed. Bij de beoordeling wordt met alle feiten en omstandigheden rekening gehouden en wordt de management intentie en de financiële mogelijkheid niet meer uitgesloten. In ontwerp alinea 217.202a wordt voorgesteld te verduidelijken dat ook andere rechten, zoals beschermingsrechten, in de beoordeling of er sprake is van beleidsbepalende invloed meegewogen worden.

Richtlijn 216 Fusies en overnames en Richtlijn 214 Financiële vaste activa

In de praktijk bestaat onduidelijkheid over de wijze waarop in de jaarrekening van de verkrijgende partij een fusie en overname tussen ondernemingen onder gemeenschappelijke leiding verwerkt wordt. In de ontwerp-alinea's 216.104, 216.503 en 214.622 wordt voorgesteld aan te geven dat de 'purchase accounting' methode, de 'pooling of interest' methode en de 'carry over accounting' methode mogelijk zijn.

Richtlijn 610 Pensioenfondsen

In hoofdstuk 610 Pensioenfondsen zijn de diverse wijzigingen in ontwerp-alinea's opgenomen, Tevens wordt in de nieuwe ontwerp-alinea 610.270 voorgesteld dat indien pensioenfondsen middelen beheren die voortvloeien uit de met de sociale partners overeengekomen regelingen en deze middelen zijn ontvangen maar nog niet aangewend, deze worden opgenomen als afzonderlijke verplichting. De raad is voornemens bij definitieve vaststelling van de ontwerp-alinea's eerdere toepassing aan te bevelen.

Richtlijn 655 Zorginstellingen

Hoofdstuk 655 Zorginstellingen is aangepast naar aanleiding van de wijzigingen per 1 januari 2013 in de Regeling verslaggeving WTZi en de regelgeving van de Nederlandse Zorgautoriteit. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van hoofdstuk 655 (aangepast 2012) zijn:

- In ontwerp-alinea 655.207 is opgenomen dat instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg de vordering respectievelijk schuld uit hoofde van de 'Nacalculatie doorloop DCB's 2012 en nacalculatie 2013' als afzonderlijke post in de toelichting op de balans vermelden. In ontwerp-alinea 655.208 is opgenomen op welke wijze instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg de verplichting die voortvloeit uit de heffing op grond van het macrobeheersingsinstrument dienen te verwerken in de jaarrekening.
- Vooruitlopend op het vervallen van artikel 5 van de Regeling verslaggeving WTZi zijn de bij dit artikel behorende modellen vervallen.

De overige wijzigingen hebben betrekking op het doorvoeren van wijzigingen in de balans, de resultatenrekening en de toelichting op de balans en resultatenrekening.

Commentaar

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) nodigt uit tot het inzenden van reacties en commentaren op de ontwerp-Richtlijnen. Deze reacties en commentaren ziet de RJ graag uiterlijk 1 december 2013 – bij voorkeur per e-mail via rj@rjnet.nl – tegemoet. Voor overige reacties en commentaren geldt geen uiterste inzendtermijn.

Reacties en commentaren zullen in aanmerking worden genomen bij het vaststellen respectievelijk wijzigen van definitieve Richtlijnen. Ze worden door de RJ als openbare informatie behandeld en op de RJ-website gepubliceerd, tenzij door de respondent is aangegeven dat het commentaar geheel of gedeeltelijk moet worden aangemerkt als vertrouwelijk.

Contactgegevens secretariaat:

Antonio Vivaldistraat 2-8

1083 HP Amsterdam

telefoon: +31(0)20-3010391

e-mail: rj@rjnet.nl

website: www.rjnet.nl